

VRATISLAV SMUTNÝ KRÁL

Radim Weber

VRATISLAV - SMUTNÝ KRÁL

Radim Weber

Copyright

Autor: Radim Weber

Ilustrace: Václav Nenáhla

Korekce textu: Marie Volfová

Vydal: Martin Koláček - E-knihy jedou
2017

ISBN:

978-80-7512-755-6 (ePub)

978-80-7512-756-3 (mobipocket)

978-80-7512-757-0 (pdf)

ÚVOD

Bylo to někdy v září roku 2000, když jsem dopoledne brouzдал doma po internetu a manželka připravovala oběd.

„Miluško,“ povídám svojí ženě, „tady nabízejí zájezd do Drážďan, poměrně levný.“

„A co tam?“ odpověděla Miluška a pokračovala v obalování řízků.

„Kromě jiného je tam i prohlídka muzea Karla Maye v Radebaultu. To může být zajímavé.“

Žena věděla, že jsem od dětství miloval Vinetoua, Old Shaterhanda a další hrdiny románů tohoto spisovatele. Několikrát jsem viděl filmy s Pierrem Bricem a Lex Barkerem Poklad na stříbrném jezeře a jeho další pokračování.

„Tak si jeď, mě to moc nezajímá,“ řekla Miluška a pokračovala dál v přípravě oběda.

„No a jeden den je vyhrazen také prohlídce Míšně. To by tě zajímat mohlo. Podíváš se do muzea porcelánu, na různé ty ozdobné figurky, talíře, hrnečky, polévkové mísy a další nádobí. Určitě se tam dá i něco koupit.“

Manželka na chvíli přerušila svou práci, zamyslela se a povídá: „Vlastně ono i v těch Drážďanech je muzeum porcelánu. Hm, to by možná nebylo špatné. A kdy to je?“

„V polovině října.“

„Dalo by se o tom uvažovat,“ řekla nakonec a já věděl, jak jsem ji znal, že už se rozhodla.

Při obědě jsme se dohodli a 15. října jsme nasedli na autobus směr Drážďany, kde jsme se ubytovali.

Druhý den jsme se vydali na cestu do Radebaultu.

Zde jsem se ve vile Shatterhand pokochal pohledem na tři slavné pušky – medvědobijku, henryovku a stříbrnou pušku. Ve druhé vile jsme se ženou shlédli spoustu exponátů ukazujících život a kulturu severoamerických indiánů od období před Kolumbem až do současnosti.

Odpoledne jsme si prohlédli Drážďany, zvenku i světoznámou obrazárnu, protestantský Kostel Panny Marie se čtvercovým půdorysem a to, co nejvíce lákalo ženu. Zwinger s muzeem porcelánu se sbírkou nejen míšeňského, ale i čínského a japonského porcelánu.

Další den nás čekal výlet do Mísně. Po prohlídce zámku Albrechtsburgu a Míšeňské katedrály jsme navštívili porcelánovou manufakturu. Tam jsme obdivovali staré a nové ukázkové dílny s výrobky ze známého míšeňského porcelánu. Při prohlídce padl můj zrak mezi těmi figurkami, mísami a dalším nádobím na jeden talíř, kde byla vyobrazena postava s královskou korunou a s nápisem Ottokar I, König von Böhmen.

Povídám ženě: „Podívej se, Přemysl Otakar I.“

Německý průvodce, který stál opodál, ukázal na vedlejší talíř a řekl: „A tady je jeho žena Adela von Meißen, Königin von Böhmen“

Zapředli jsme rozhovor. Pán se představil jako Kurt Scheuer. Začal vyprávět a svůj výklad zakončil větou: „Míšeň je velmi spjatá s českým královstvím.“

„Vím o tom. Vždyť například první manželka Přemysla Otakara I, královna Adléta Míšeňská, odtud pochází a sám Přemysl zde některé roky pobýval pod ochranou významného hraběcího rodu Wettinů.“

Pan Scheuer mě doplnil: „Roku 1293 byla Pirna ovládnuta králem Václavem II., čímž se stala do roku 1405 součástí českého království. Roku 1351 sem svolal císař Karel IV. sněm šlechty, který měl rozhodnout o nesrovnalostech ohledně braniborského markrabství. V 50. letech 15. století obdržel město sice saský kurfiřt Friedrich II., Pirna však nadále zůstala českým lénem.“

Já jsem doplnil: „Ještě za císaře Rudolfa a jeho bratra Matyáše byla Lužice českým lénem.“

„Ještě dva kousky vám ukážu,“ pokračoval pan Scheuer a pokynul hlavou k okraji vitríny, kde byly další dva talíře. Na jednom byla žena s nápisem: Dagmoen von Dänemarks a na druhém vyobrazení rytíře a nápisem Wrezlaus, Sohn des Königs.

„Tak, ta žena je Markéta, později zvaná královna Dagmar Dánská, dcera Přemysla a Adléty a Wrezlaus to mi nic neříká,“ řekl jsem.

„To byl přece syn Ottokara I.“

„Aha! Vratislav. Promiňte, ten převod z německých jmen si neuvědomuji. Ottokar je u nás zván jako Přemysl Otakar I, Adela von Meisen je Adléta Míšeňská a Wrezlaus Sohn des Königs, tedy Vratislav, je syn Přemysla Otakara I. Ovšem o onom Vratislavovi kroniky téměř mlčí.“

„Vy jste historik, pane?“ zeptal se mě pan Shcheuer.

„Já jsem spíš historik amatér.“

„Tak to máme stejného koníčka,“ povídá německý průvodce. „Řeknu vám ještě jednu zajímavost. Naši předci pocházejí ze šlechtického rodu a dá se tam i vystopovat přízeň rodu Wettinů. Moje sestra má doma uložený překlad jakési knihy, kterou napsal ...No, jméno autora si už nepamatuji. A v té knize se líčí právě setkání s oním rytířem jménem Wrezlaus. Nechcete se na to podívat?“

Pohlédl jsem se na svou ženu a viděl jsem na její tváři, že o to moc nestojí.

Povídá: „Musíme se přece dostat zpět do Drážďan.“

Po pravdě řečeno ani já jsem o to příliš nestál. Vratislav není nějak významnou osobností historie.

„Nedokážu si představit, že bych to přečetl. Jakým písmem je to psané?“

„Originál je psaný latinsky. Takovým gotickým písmem. Ten překlad je německý. Pořídil ho nějaký historik za první války.“

„A co se stalo s originálem?“

„Otec ho, ještě někdy ve čtyřicátých letech, odevzdal na historický ústav. Víc už nevím,“ řekl pan Scheuer.

Ještě jsem chvíli váhal, ale pak mě osvítil duch svatý a říkám: „Počkejte, určitě máte internet. Když vám nadiktuji mail, tak to můžete okopírovat a poslat.“

Pan Scheuer byl trochu zklamaný, ale nakonec souhlasil.

Německému průvodci jsem řekl svou emailovou adresu, podali jsme si ruce a rozloučili se.

Další den jsem byl již doma a do počítače mezitím již dorazil mail. Protože jsem několik dní neměl čas, přečetl jsem si tuto zprávu později. Pan Scheuer mi ve zprávě také sdělil, že ten překlad není kompletní, protože některá místa byla nečitelná.

Začal jsem ten spisek číst a ze souvislosti děje jsem zjistil, že tam opravdu chybí některé pasáže. Podle hrubého odhadu tak třicet procent. Autor tohoto díla tam občas vložil i něco o sobě.

Navštívil jsem svou bývalou pani učitelku dějepisu, která, kromě mého tatínka, byla příčinou toho, že jsem si oblíbil historii. Poprosil jsem, zda nezná někoho, kdo by ten text dokázal posoudit. Dala mi číslo na jakéhosi pana docenta prof. Josefa Nováka a s ním jsem se dohodl, že mu ofotografovaný text pošlu.

Druhý den ráno, to je období kdy se ve mně rodí nejlepší a někdy i nejhoupější myšlenky, jsem dostal nápad. Proč ten příběh nezveřejnit? Historie je také plná omylů. Vezmu za základ onen spisek a pokusím se sžít s autorem onoho díla. Od čeho je fantazie? Laskavý čtenář to jistě pochopí.

Zasedl jsem k notebooku a začal psát.

I

Jmenuji se Heinrich Findelkind a jsem klaunem, zpěvákem, ranhojičem, spisovatelem, zběhlým mnichem i tulákem. Žiji ve 13.století po narození Krista a mou knihu chci věnovat jednomu ztroskotanci. Jmenoval se Vratislav a byl ze vznešeného rodu. Jeho otcem nebyl nikdo menší, než Otakar, český král. Setkal jsem se s ním v létě L.P. 1215 u Chelmna. Tehdy byl Vratislav rytířem křížové výpravy německých rytířů, která obracela na víru pohanské Prusy.

Seděl jsem tenkrát v šenku a zvenku bylo slyšet opilé hlasy a pištění děveček. Kořisti, jídla, pití i množství drahocenností, bylo dost. Bylo po bitvě a muži si užívali s prodejnými holkami. Každou chvíli si některý z rytířů odvedl některou za hospodářskou budovu do trávy. Vratislavovi, již notně podroušenému, se zalíbila jedna holčina. Byla plavovlasá s dlouhými vlasy i kyprými boky. Takové Vratislav miloval. Problém byl v tom, že seděla na klíně jednomu z rytířů a oddávala se tělesnému požitku. Vratislav však ji chtěl za každou cenu.

Zakřičel: „Pojď se mnou. Jsem český král.“ Odpovědí mu byl hurónský smích okolostojících rytířů.

„Já jsem ale římský papež,“ odpověděl rytíř, kterému dělala společnost ona plavovláška.

Další se přidal: „A já jsem mohamedánský sultán!“

Vratislav se však nedal: „Já, já jsem český král.“

Vratislav strhl jeho společníci z klína a přitáhl si ji k sobě. Rytíř se však nedal. Tasil meč. Vratislavův panoš chtěl svého pána

uklidnit, proto chtěl Vratislava odstrčit a pokusit se o smír. Bylo však pozdě. Rozzlobený rytíř byl rychlejší a tasil meč. Jeho první ráně stačil Vratislav hbitě uhnout, ale zasáhla jeho panoše Martina do břicha. Druhá zasáhla Vratislava do ruky. K třetí již nedošlo, protože Vratislav se vzpamatoval a vrazil meč do krku soka. Okolostojící rytíři se mezi ně vrhli. Martin i neznámý rytíř byli na místě mrtví. Vratislav krvácel. Já jsem v té době popíjel v šenku, a když jsem vyšel ven, viděl jsem hlouček rytířů. Ženy se mezi tím rozutekly. Když jsem zjistil, že těm dvěma není pomoci, začal jsem poraněnou ruku Vratislava obvazovat zakrvácenou panošovou košilí. Potřel jsem jeho ránu odvarem z šalvěje, kopřivy, heřmánku, jitrocele a měsíčku. Položili jsme raněného na lůžko ve špeluňce za šenkem. Přinesl jsem džbán vody a dal jsem Vratislavovi napít. Rána naštěstí nebyla příliš hluboká.

„Jak dlouho si poležím?“ zeptal se mě raněný.

„Podle mých zkušeností tak týden. Ale ležet pořád nemusíte. Odpočívat to ano a šetřit tu poraněnou ruku. A hlavně hodně pít.“

„Ty jsi ranhojič?“

Odpověděl jsem: „Já jsem dělal všechno možné. Ale teď si odpočiňte, večer k vám zajdu.“

Když jsem odcházel, Vratislav mne ještě zarazil: „Co říkáš? Můžeš se o mne po dobu nemoci starat? Nemáš-li ovšem něco jiného na práci. Zaplatím ti dobře.“

„O peníze mi nejde. Jsem skromný člověk a život mě naučil, že peníze a bohatství není to nejdůležitější na světě.“

využíval toho, že má plný šenk rytířů, kteří nijak nešetřili a tak se poctivě staral o to, aby měli co jíst a hlavně pít. Já sám jsem se dal s nimi do řeči. Ptal jsem se hlavně, aby mi řekli co nejvíce o Vratislavovi.

Odešel jsem zpět do šenku něco poobědvat a popít. Šenkýř

Dozvěděl jsem se, že je to nějaký zvláště urozený šlechtic. Má všeho dostatek, avšak rád si přivydělává a má rád holky. Není však lakomý. Dokáže hostit i celý houfec vojáků. Jeden z rytířů dokonce prohlásil, že je to český král. Většina však oponovala, že si to jen vymýšlí. Chce být zajímavý. Hlavně když něco vypije a před holkami.

Večer jsem se zašel opět do špeluňky podívat na raněného. Vrznutím dveří jsem ho probudil. Vratislav sykl bolestí.

„Bolí?“ zeptal jsem se.

„Bolí.“

Ze zkušeností ranhojiče jsem odpověděl: „To je dobře. Je vidět že se rána hojí.“

Vratislav se zeptal: „Měl bych prosbu. Mohl bys zajít za šenkýřem a nabídnout mu výměnu pokoje? Rád bych se ubytoval v jeho místnostech a on by se mohl přestěhovat do nějakého menšího pokojíčku.“

„Myslíte, že na to přistoupí?“

„Určitě. Znam tenhle typ lidí. Když mu nabídnu peníze, a mám jich dost, nebude se bránit.“

Zašel jsem tedy za šenkýřem a ten se za chvíli dostavil. Dohodli se rychle a tak ještě večer jsem mohl přestěhovat Vratislava do šenkýřova pokoje.

Když jsem mu přinesl jídlo, Vratislav se rozpovídal o mrtvém panošovi: „Martin byl dobrý člověk. Prožili jsme spolu hodně dobrého i zlého. Škoda. Takový už je život námezdního rytíře. Nikdy neví, který boj bude pro něho poslední. Mrzí mě, že zemřel při hloupé rvačce o ženskou.“

„Poslouchej,“ pravil po chvíli, „nechtěl bys mi dělat panoše?“

„Tak to zcela jistě ne. Už jsem toho prožil hodně, ale vraždění a mrzačení lidí, to je to nejhorší, co může být.“

„Dobře. Když už mi nechceš sloužit, zůstaň se mnou nějakou dobu. Alespoň po tu dobu, než se mi ruka zhojí. Škodný nebudeš. Dobře ti zaplatím.“

„Už jsem vám řekl, že mi o peníze nejde. Ale chcete-li tuto službu, tu vám poskytnout můžu. Ale rád bych věděl, co jste vlastně zač.“

„Nechme to na zítra,“ řekl Vratislav.

„Tam v šenku říkali, že o sobě prohlašujete, že jste český král?“

„Ano, jmenuji se Vratislav a měl jsem být českým králem. Ovšem jen z vůle římského panovníka. Ve skutečnosti jsem nikdy v Čechách nevládl. Ale nechme to na příště.“

II

Druhý den jsem zašel k Vratislavovi. Seděl na posteli a upřeně pozoroval svou ruku.

„Tak jak se daří?“ zeptal jsem se místo pozdravu. „Ruka už tolik nebolí?“

„Je to lepší. Doufám, že moje ruka bude brzy opět držet pevně meč,“ řekl Vratislav. „Zajdeme do šenku pro nějakou snídani.“

„Jen sed'te. Donesu vám ji. Ruka potřebuje klid. Co si přejete k snídani?“

„Přines mi pivo v korbeli, a dal bych si třeba vařená vejce na špeku.“

„Ty bych nedoporučoval. Než se vám ruka zahojí, bude lepší dát si něco lehkého, například rybu.“

„Tedy dobře,“ řekl po kratším váhání Vratislav. „A ty si dej také něco. A o placení se nestarej.“

„Když dovolíte, dám si totéž co vy,“ řekl jsem.

Objednal jsem tedy u šenkýře uzeného lososa. Nechal jsem si nalít dva korbele piva a donesl jsem je do pokoje. Vratislav se s chutí napil a já jsem se zeptal: „Můžete mi, pane Vratislave, vyprávět o svém životě? Jak soudím, prožil jste pestrý a dobrodružný život. Co kdybyste mi o sobě něco řekl, a já to zvěčním v knize?“

„Co ty jsi zač?“ odpověděl Vratislav. „Vypadáš jako nuzák, jako nějaký tulák. Umíš však ošetřovat zraněné a teď slyším, že dokážeš i psát. Co jsi vlastně zač?“

„I můj život je pestrý. Možná víc než ten váš, pane Vratislave. Můžu vám o něm povědět a dohodnout se. Dokud se vám rána nezhojí, budeme zde pobývat. Vy mně vypovíte svůj příběh a já vám také poodhrnu oponu mého žití.“

„Souhlasím, ovšem jsou tu dva problémy. Kde tady seženeme pergamen a inkoust? Navíc je to závislé od toho, kdy budu muset opět nastoupit rytířskou službu,“ řekl Vratislav.

„Samozřejmě, v tom vám bohužel bránit nemohu. I když, dobře vám radím, ruku si šetřete. Jinak všechno potřebné na psaní mám. Vy a vaši válečníci jste přece vydrancovali klášter a tam bylo spousta pergamenů. Rytíře zajímá jiná kořist. Co je jim do pergamentu.“

Vytáhl jsem z torny psací náčiní a Vratislav začal vyprávět: „Jak jsem již včera řekl, měl jsem být českým králem. Jsem synem českého krále Přemysla Otakara a měl bych být titulován jako kníže Vratislav III a jako král Vratislav II. Život si však nedá poroučet. Nyní jsem jen pouhým námezdním rytířem, žoldákem, chceš-li. Člověkem, kterého pronásleduje osud a kterého jeho otec nenávidí a hlídá každý jeho krok svými služebníky.

Moje první vzpomínky, které si vybavuji, se vážou do Olomouce, významného moravského města. Tam je zřízené při kostele svatého Petra i moravské biskupství a další velký kostel, který zasvěcen sv. Václavovi, což je můj slavný předek. Bude tě možná zajímat, že v Olomouci působil jako biskup i Jindřich Zdík, jehož otec, kanovník Kosmas, psal českou kroniku. Zasloužil se i o založení skriptoria, kde se vytvářely barevné rukopisy. To jsem se samozřejmě dozvěděl až později. Jako kluka mne to nezajímalo.

My jsme pobývali v Olomouckém paláci. Hlavně proto, že ten skýtal bezpečí proti vpádu otcových nepřátel. A že jich bylo. Z rodičů se mi zpočátku věnovala hodně matka. Otec většinou válčil, hlavně se svými příbuznými Konrádem Otou, Václavem a i